

XII. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan kertomus vuodelta 1914 oli seuraava:

Lautakunnan
jäsenet ja vir-
kamiehet.

Joulukuun 9 päivänä 1913 valitsi kaupunginvaltuusto majoituslautakunnan puheenjohtajaksi eversti M. af Enehjelmin, jäseneksi vapaaherra L. Hisinger-Jägerskiöldin sekä varajäseniksi alikapteenit G. A. Bäckmanin ja A. Lindbergin, joita paitsi edelliseltä vuodelta oli jäsenenä alikapteeni M. Tamelander.

Aikaisemmissa viroissaan lautakunnassa olivat sihteeri asesori Emil Lindroos ja kielenkääntäjä alikapteeni K. B. Fogelholm. Lautakunnan majoitusmestari sotakamreeri Emil af Forselles kuoli heinäkuun 21 päivänä 1914, minkä jälkeen majoitusmestarin virkaa seuraavan elokuun 1 päivään hoiti tullihallituksen kamarikirjuri hovioikeudenauskultantti Petter Eriksson sekä sitten lokakuun 16 päivään alikapteeni Nicolai Tötterman. Viimeksi mainitusta päivästä vuoden loppuun on virkaa hoitanut kenraaliluutnantti Carl af Forselles, jonka kaupunginvaltuusto lokakuun 6 päivänä valitsi majoitusmestariksi lautakuntaan.

Lautakunnan
toiminta.

Elokuussa alkaneen maailmansodan jatkuessa on lautakunnan toimenpiteitä lisääntyneessä määrässä tarvittu varsinkin lukuisia sotaväen siirtelyjä toimittaessa luontoismajoituksen hankkimiseksi, lautakunnan hoidossa olevan kaluston luovuttamiseksi sotaväen käytettäväksi sekä sen jälleen vastaan ottamiseksi, samoinkuin vihdoin eikä suinkaan vähimmässä määrässä sen johdosta että tänne vastikään saapuneet joukko-osastot eivät ole tunteneet tälläisiä oloja eikä vuokratrahaa tilaustapaa.

Vuoden varrella katsoi lautakunta tarpeelliseksi hankkia isonlaisen määrän patjanpäällisiä voidakseen niitä luovuttaa sotaväen käytettäväksi. Siinä mielessä ostettiin 7,200 m. palttinaa, josta saatiin 1,800 patjanpäällistä. Näistä oli kustannuksia kaikkiaan 5,570 markkaa. Elokuun alussa 1:selle suomalaiselle tarkk'ampujatykistödivisionalle käytettäväksi luovutetuista 594 patjanpäällisestä saatiin mainitun divisionan pois matkustaessa syyskuun 2 päivänä takaisin ainoastaan 430 päällistä, joten 164 päällistä puuttui. Lau-

takunnan asiasta tekemän esityksen johdosta on rahatoimikamari lokakuun 7 päivänä sallinut lautakunnan kalustoluettelosta poistaa nuo puuttuvat 164 patjanpäällistä.

Elokuun 3 päivänä annettiin lautakunnalle 3,000 markan etuanti käytettäväksi eri tarkoituksiin liikekannallepanoa toimitettaessa. Tästä summasta käytti lautakunta Smk. 700:90 sekä antoi siitä tilin rahatoimikamariin kirjeessä joulukuun 24 päivältä, minkä ohessa ylijäämä Smk. 2,299:10 saman kuukauden 23 päivänä oli toimitettu kaupungin rahatoimikonttoriin.

Sodan puhjetessa jäi tänne moniaita sotilaallisia laitoksia ja joukko-osastoja, jota vastoin toisia määrättiin muuanne ja niiden sijaan saapui uusia. Heräsi sentähden kysymys ei ainoastaan siitä, minkä perusteen mukaan vuokratrahoja olisi luontoismajoituksen sijasta maksettava niille arvoluokkiin kuuluville sotilashenkilöille, jotka sodan puhjettua määrättiin tänne, vaan myös siitä, mitkä tänne jääneet sotilaalliset laitokset oli katsottava liikekannalle pannuiksi. Kirjelmässä syyskuun 25 päivältä lautakunta esittämälään syillä ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että niiden sotilaallisten laitosten ja sotajoukkojen, jotka pariaikaa jatkuvan sodan puhjetessa olivat tänne sijoitettuina ja sittemmin oli jätetty tänne, tuli edelleen saada tilauksesta vuokratrahoja luontoismajoituksesta voimassa olevan tariffin mukaan; sekä

että niiden arvoluokkiin kuuluvain sotilashenkilöjen, jotka oli tänne määrätty sodan puhkeamisen jälkeen, tuli niissä tapauksissa, jolloin heitä ei voitu pitää satunnaisesti komennettuina ja, ellei sijaa heille voitu hankkia täkäläisissä kasarmeissa, tammikuun 19 päivänä 1876 annetun arm. majoitusohjesäännön 38 §:n määräyksen mukaisesti saada vuokratrahoja, viiteen ylimpään arvoluokkaan kuuluvain 150 markkaa kuukaudessa ja yhdeksään alimpaan arvoluokkaan kuuluvain 75 markkaa kuukaudessa, mutta että, jos he mieluummin halusivat saada luontoismajoitusta, sitä oli heille osoitettava edellä mainitun lainpaikan mukaan.

Otteessa maistraatin pöytäkirjasta lokakuun 19 päivältä ilmoitettiin lautakunnalle, että kaupunginvaltuusto oli viimeksi mainitun kuukauden 6 päivänä myöntynyt edellä olevaan lautakunnan esitykseen.

Helsingin kaupungin komentajalta oli lautakunta saanut ilmoituksen, että aikaisemmin tänne sijoitetuista, sodan puhkeamisen jälkeen tänne jääneistä sotilaallisista laitoksista Helsingin paikallista sotilassairaala ei katsota liikekannalle asetetuksi. Sitä vastoin ei lautakunta ole voinut siinä kohden saada tietoja suomenmaalaisesta santarmihallituksesta eikä läntisestä suomenmaalaisesta sotilasmajoitusosastosta.

Tämän yhteydessä katsoo lautakunta olevan muutamalla sanalla kajoominen kysymykseen korvauksen maksamisesta kunnille niistä menoista joita niillä on ollut venäläisen sotaväen majoituksesta sota-aikana. Tammikuun 18 päivänä 1882 sotilasmajoituksen perusteista Suomen suuriruhtinaanmaassa annetun arm. asetuksen 7 §:n mukaan ovat maan kunnat ja asukkaat velvolliset sota-aikana korvauksetta toimittamaan maan puolustukseksi kootun sotaväen majoituksen. Lautakunnan mielestä tämä säännös sisältää, että rauhanaikana määrätty majoituskustannusten korvaus on sota-aikana luonnollisesti annettava kaikkien niiden sotajoukkojen ja sotilaallisten laitosten majoituksesta, jotka sodan puhjetessa olivat tänne sijoitettuina ja sitten jätettiin tänne, koska näitä ilmeisesti ei voi sanoa tänne kootuiksi maan puolustukseksi. Mitä sitten tulee korvauksen saamiseen niiden sotajoukkojen ja sotilaallisten laitosten majoituskuluista, jotka on tänne määrätty sodan puhkeamisen jälkeen ja tänne sijoitettu olomajoitukseen, katsoo lautakunta olevan huomauttaminen että semmoista korvausta ei ole odotettavissa Venäjän valtiorahastolta, mutta että, jos kunta vasten luuloa ei saisi korvausta Suomen valtiolta, tapahtuisi sangen suuri vääräryys, koska eräät kunnat ovat olleet tuntuvasti vähemmän majoituksen rasittamia kuin toiset, jotkut taas ovat olleet siitä kokonaan vapautettuja. Kuntain majoituskulut ovat, niinkuin 1877—78 vuoden valtiopäiväin talousvaliokuntakin lausui, todellisuudessa apumaksua sotaväen palkkaukseen ja sentähden kunnan jäsenten suorittamia valtiollisiin eikä kunnallisiin tarkoituksiin. Kunnan tulisi sentähden olla oikeutettu saamaan korvaus näistä kuluista.

Vuonna 1914 on lautakuntaan saapunut seuraava määrä kirjeitä ja läheteitä, nimittäin: Uudenmaan läänin kuvernööriltä 17, Helsingin maistraatilta 14, kaupunginvaltuustolta 2, rahatoimikamarilta 31, komendanttihakemustalolta 177, erinäisiltä viranomaisilta 683 ja eri henkilöiltä 8 eli yhteensä 932. Saman ajan kuluessa on lautakunnasta lähetetty 328 kirjettä ja reversaalia sekä 477 vuokra-rahain tilausta eli kaikkiaan 805 lähtevää toimituskirjaa.

Kaupunginvaltuuston syyskuun 22 päivällä tekemällä päätöksellä on lautakunnan virkamiehille sodan ajaksi lisääntyneen työn johdosta myönnetty lisäpalkkaa, puheenjohtajalle 100 markkaa, majoitusestrelle 125 markkaa sekä sihteerille ja kielenkääntäjälle kumpaisellekin 50 markkaa kuukaudessa.

Majoitus.

Seuraavat taulukot osottavat sekä niiden henkilöiden ja sotilaallisten laitosten lukumäärän, jotka vuonna 1914 ovat täällä nauttineet majoitusetuja, että myös kaikki tästä johtuneet kustannukset.

A. Luontoismajoituksen sijasta maksetut vuokrat.

Majoituslautakunta on alempana mainitulle, tänne sijoitettuun venäläiseen sotaväkeen kuuluvalla sotilashenkilöiden ja sotilaallisten laitosten lukumäärälle vuonna 1914 tilannut vuokratrahoja vahvistetun tariffin mukaan seuraavat määrät: Vuokrat.

	Kenraaleja.		Esikunta- ja ylipseereja.		Alipäällystystä ja miehistöä.		Virastoja.	Smk.	
	Naimetta.	Naimattomia.	Naimetta.	Naimattomia.	Naimetta.	Naimattomia.			
1. Olomajoitus.									
<i>a) Helsingin linnueväki.</i>									
Tammikuu	2	—	191	105	14	15	5	43,356	12
Helmikuu	2	—	192	106	17	15	5	42,242	75
Maaliskuu	2	—	191	105	13	23	5	41,574	89
Huhtikuu	2	—	188	104	12	22	5	42,309	99
Toukokuu	2	—	184	103	11	20	5	43,146	53
Kesäkuu	2	—	190	137	12	18	5	46,133	28
Heinäkuu	3	—	192	180	10	16	5	49,057	61
Elokuu	1	—	130	118	11	26	5	31,560	14
Syyskuu	—	1	6	125	7	46	1	10,590	85
Lokakuu	—	1	11	123	8	50	3	14,286	99
Marraskuu	—	4	10	206	3	48	4	17,993	74
Joulukuu	—	7	9	131	4	49	4	14,179	76
								396,432	65
<i>b) Erotettu santarmisto.</i>									
Tammikuu	—	—	22	10	26	7	10	7,071	82
Helmikuu	—	—	13	4	92	17	6	8,428	82
Maaliskuu	—	—	11	4	55	13	6	5,346	47
Huhtikuu	—	—	8	3	47	15	6	4,532	97
Toukokuu	—	—	2	10	53	17	6	5,254	91
Kesäkuu	—	—	7	4	53	17	6	4,298	78
Heinäkuu	—	—	12	1	55	21	6	4,958	98
Elokuu	—	—	10	3	54	14	8	5,014	12
Syyskuu	—	—	8	1	54	18	10	4,577	57
Lokakuu	—	—	8	1	64	18	10	5,299	65
Marraskuu	—	—	8	1	66	18	10	5,117	63
Joulukuu	—	—	5	3	64	19	10	4,852	65
								64,754	37
Siirto	—	—	—	—	—	—	—	—	—
								461,187	02

	Kenraaleja.		Esikunta- ja ylipseereja.		Alipäällystää ja miehistöä.		Virastoja.	Smk.	
	Naineita.	Nainattomia.	Naineita.	Nainattomia.	Naineita.	Nainattomia.			
Siirto	—	—	—	—	—	—	—	—	461,187 02
2. Satunnaisesti komennettuja.									
<i>a) Upseereja ja virkamiehiä.</i>									
Tammikuu, 192 päivää	—	—	—	—	—	—	—	832	—
Helmikuu, 211 ”	—	—	—	—	—	—	—	1,032	—
Maaliskuu, 146 ”	—	—	—	—	—	—	—	696	—
Huhtikuu, 385 ”	—	—	—	—	—	—	—	2,188	—
Toukokuu, 122 ”	—	—	—	—	—	—	—	1,024	—
Kesäkuu, 230 ”	—	—	—	—	—	—	—	1,032	—
Heinäkuu, 119 ”	—	—	—	—	—	—	—	560	—
Elokuu, 82 ”	—	—	—	—	—	—	—	920	—
Syyskuu, 40 ”	—	—	—	—	—	—	—	196	—
Lokakuu, 117 ”	—	—	—	—	—	—	—	616	—
Marraskuu, 210 ”	—	—	—	—	—	—	—	1,112	—
Joulukuu, 181 ”	—	—	—	—	—	—	—	1,016	—
									11,224 —
<i>b) Erotettuun santarmistoon kuuluvia henkilöjä.</i>									
Maaliskuu, 12 päivää	—	—	—	—	—	—	—	13 93	—
Huhtikuu, 2 ”	—	—	—	—	—	—	—	2 32	—
Elokuu, 3 ”	—	—	—	—	—	—	—	3 48	—
Yhteensä Smk.	—	—	—	—	—	—	—	—	472,430 75

Siten on Venäjän valtakunnanrahaston korvattavasta olo-
majoituksesta maksettu vuokra-
rahoja:

Helsingin linnuevälle	— —	396,432: 65	
erotetulle santarmistolle	64,754: 37		
josta määrästä on maksettu takaisin	1,818: 16	62,936: 21	459,368: 86

sekä tilapäisestä komennuk-
sesta, joka 1 §:n mukaan arm.
asetuksessa heinäkuun 22 päivästä
1897, mikä koskee erinäisten py-

käläin muuttamisesta tammikuun 18 päivänä 1882 annetussa arm. asetuksessa sotilasmajoituksen suorittamisen perusteista Suomen suuriruhtinaskunnassa, on korvattava yleisistä varoista:

upseereille ja sotilasvirka-			
miehille	11,224: —		
erotettuun santarmistoon			
kuuluville henkilöille	19: 73	11,243: 73	
	<hr/>		
	Yhteensä Smk.	470,612: 59	

Edellä mainitusta olomajoitukseen käytetystä vuokratrahain määrästä Smk:sta 459,368: 86 on Venäjän valtakunnanrahaston korvattava Smk. 415,856: 48, jota vastoin loput eli Smk. 43,512: 38 lienee lautakunnan edellä mainitsemista syistä Suomen valtion korvattava.

Paitsi edellä mainittuja erotetun santarmiston takaisin maksumia Smk. 1,818: 16 on santarmisto maksanut takaisin Smk. 4,477: 23 vuodeksi 1913 ja 1914 vuoden alkupuoliskoksi tilattujen vuokratrahain ylijäämää, joka summa on maksettu Uudenmaan läänin lääninrahastoon, syystä että kaupunki oli jo saanut näistä varoista korvauksen Suomen valtiolta.

B. Luontoismajoitus.

Seuraavalle määrälle venäläiseen sotaväkeen kuuluvia henkilöitä on lautakunta vuonna 1914 osottanut luontoismajoitusta voimassa olevan majoitusohjesäännön mukaan:

Luontois-
majoitus.

	Ylipäällys- töä.		Alipäällys- töä ja mie- histöä.		Asuin- ja virka- huoneita.	Keittiöitä.
	Naineita.	Naimat- tomia.	Naineita.	Naimat- tomia.		
Olomajoitusta tammik. 1 p:stä heinäk. 1 p:ään:						
Helsingin linnueväelle	—	—	1	10	5	2
Erotetulle santarmistolle	—	—	39	—	39	39
Olomajoitusta heinäk. 1 p:stä jouluk. 31 p:ään:						
Helsingin linnueväelle	—	—	—	33	4	1
Erotetulle santarmistolle	—	—	31	2	33	33

Luontoismajoituksesta oli vuonna 1914 kustannuksia:

	Smk.	p:ää.	Smk.	p:ää.
<i>a) linnueväen:</i>				
Asunnonvuokraa	1,958	—		
Asuinhuoneiden lämmittämiseen käyt. koivuhaloista	133	88		
Leipomiseen ja ruuanlaittoon käyt. havupuuhaloista	242	70		
Valaistuksesta	52	40		
Alipäälylystön ja miehistön vuodeoljista	30	60	2,417	58
<i>b) santarmien:</i>				
Asunnonvuokraa	22,016	—		
Asuinhuoneiden lämmittämiseen käyt. koivuhaloista	1,153	66		
Leipomiseen ja ruuanlaittoon käyt. havupuuhaloista	548	91		
Valaistuksesta	116	82		
Alipäälylystön ja miehistön vuodeoljista	493	09	24,328	48
Yhteensä	—	—	26,746	06
Kun tästä vähennetään korvaus, jota on tilattu:				
<i>a) linnueväelle:</i>				
Venäjän valtakunnanrahastolta olomajoituksesta	3,067	50		
<i>b) santarmeille:</i>				
Venäjän valtakunnanrahastolta olomajoituksesta	12,891	67	15,959	17
jää erotukseksi Smk.	—	—	10,786	89

joka niinmuodoin on kaupungin tappio luontoismajoituksesta vuonna 1914.

C. Sekalaiset kustannukset.

	Smk.	p:ää.	Smk.	p:ää.
Kalustoa liikekannallepanoa varten	5,570	—		
” lautakunnalle	26	25	5,596	25
Lautakunnan palkkaus	10,000	—		
” lisäpalkat	1,625	—	11,625	—
Tarverahat	—	—	699	96
Yhteensä	—	—	17,921	21

Venäläisen sotaväen majoituksesta Helsingissä vuonna 1914 Kustannuksien
 olleiden kustannusten yhdistelmä: yhdistelmä.

	Smk.	Smk.	Smk.	Yhteensä Smk.
A. Maksetut vuokrat rahat.				
<i>Olomajoituksesta:</i>				
Helsingin linnueväelle	— —	396,432 65		
erotetulle santarmistolle	64,754 37			
josta määrästä on palautettu	1,818 16	62,936 21	459,368 86	
<i>Tilapäisestä komennuksesta:</i>				
upseereille ja virkamiehille	— —	11,224 —		
santarmeille	— —	19 73	11,243 73	470,612 59
B. Kustannukset luontoismajoituksesta.				
<i>Olomajoituksesta:</i>				
Helsingin linnueväelle	— —	2,417 58		
erotetulle santarmistolle	— —	24,328 48	26,746 06	26,746 06
C. Sekalaiset kustannukset.				
Kalusto, palkkiot y. m.	— —	— —	— —	17,921 21
				515,279 86
Kun tästä vähennetään seuraavat korvaukset:				
<i>Venäjän valtakunnanrahastolta:</i>				
vuokrat rahoista	— —	415,856 48		
luontoismajoituksesta	— —	15,959 17	431,815 65	
<i>Suomen valtiolta:</i>				
vuokrat rahoista	— —	43,512 38		
luontoismajoituksesta	— —	11,243 73	54,756 11	486,571 76
on kaupunki vuonna 1914 suorittanut majoituskustannuksia yhteensä Smk.	— —	— —	— —	28,708 10

Paraikaa jatkuvan sodan johdosta on Helsingin kaupungin ollut pakko osottaa majapaikkoja venäläiselle sotaväelle Kaasutehtaankadun talossa n:oissa 3—5, Flemingkadun talossa n:o 27 ja Suvilahdenkadun talossa n:o 4 sekä useissa paikoissa kaupungin lähimässä ympäristössä, jota paitsi Pääskylänkadulle on järjestetty

Liikekannalle
asetettujen
joukkojen
majoitus.

tallipaikka erälle sotaväen hevosille. Niinkuin alempana olevasta taulusta näkyy, on lautakunta tilannut korvausta Smk. 79,682: 99, jota paitsi Suvilahdenkadun 4:ssä olevista, niinkään sotaväen käyttämistä keittiöstä ja kuormastovajasta on tilattu korvausta Smk. 76: 65 k. senaatin eräässä aikaisemmassa tapauksessa vahvistaman perusteen mukaan, joten koko tilattu korvausmäärä oli Smk. 79,759: 64. Lautakunnan Suvilahdenkadun 4:ään majoitetulle sotaväelle maksettavaksi osottama määrä oli Smk. 979: 80, joten kaupungin hyväksi jäi Smk. 78,779: 84. Lautakunta katsoo kuitenkin olevan tämän yhteydessä huomauttaminen, ei ainoastaan että lautakunta rahatoimikamarin huhtikuun 11 päivänä 1912 laaditun pöytäkirjan 19 §:n kohdalla tehdyn päätöksen mukaan ei enää ole osottanut maksettavaksi viimeksi mainittuun taloon kohdistuvia Helsingin kaupungin vesijohtolaitoksen eikä Helsingin kaupungin sähkölaitoksen maksuja, vaan myös että lautakunnan maksettaviksi hyväksymäin määrain lisäksi Helsingin kaupungille on koitunut erinäisiä menoja edellä mainitusta majoituksesta sekä niiden kiinteistöjen hallinnosta, joihin sotaväkeä on ollut majoitettuna, mutta jotka menot rahatoimikamari on välittömästi määrännyt maksettaviksi, samoin kuin kamari on asianomaisten kanssa tehnyt sopimuksen sotaväelle luovutettujen vuokrahuoneistojen vuokraamisesta.

Kaupungin majoitusta varten vuokraamain huoneistojen isännöitsijäksi valitsi rahatoimikamari syyskuun 10 päivänä alikapteeni Nicolai Töttermanin määräten hänen palkkiokseen 50 markkaa kuukaudessa.

Majoituslautakunnan 1914 vuoden jälkipuoliskolla tilaama korvaus venäläisen sotaväen majoituksesta sekä majoituksesta Suvilahdenkadun taloon n:o 4 johtuvat, lautakunnan maksettaviksi hyväksymät määrät käyvät selville seuraavasta taulusta:

Joukko-osan nimi.	Majoituspaikka.	Tilattu rahamäärä	
		Smk.	p:lä.
1:nen suomenmaalainen tarkk'ampujatykistödivisioana.....	Kaasutehtaank. 3—5	5,741	66
333:s Tverin jalkaväkidruschina....	Flemingkatu 27	42,313	—
” ” ”	Suvilahdenkatu 4	338	13
” ” ”	Pääskylänkatu	2,373	60
67:nnen jalkaväkidivisionan sideosasto	Suvilahdenkatu 4	9,431	25
Helsingin kokouskohta	” 4	5,372	50
Viaporin linnoitustykistö	Meilans	7,874	53
” ”	Gumtähti	2,856	03

Joukko-osan nimi.	Majoituspaikka.	Tilattu rahamäärä	
		Smk.	p:ää.
Viaporin linnoitustykistö	Huopalahti	1,415	70
” ”	Forsby	688	26
Fredriksperin varustuksen vartiosto:			
333:s jalkaväkidruschina	Böle	335	—
” ”	Forsby	365	—
339:s ”	”	578	33
Helsingin kokouskohdan käyttämästä keittiöstä sekä 333:nnen jalkaväkidruschinan käyttämisestä ja kuormastovajasta on tilattu korvausta kaikkiaan	Suvilahdenkatu 4 ” 4	79,682	99
		76	65
	Yhteensä	79,759	64

Edellä mainitusta kaupungille tulevasta korvauksesta ei Venäjän valtakunnanrahasto suorittane mitään, vaan koko summan tulee jäädä Suomen valtion maksettavaksi.

Vuonna 1914 on majoituslautakunta Suvilahdenkadun taloon n:o 4 majoitettua sotaväkeä varten maksettavaksi hyväksynyt seuraavat rahamäärät, nimittäin:

2,670 kg vuodeolkia	Smk. 320: 40
76 m ³ havupuuhalkoja	” 659: 40
	Yhteensä Smk. 979: 80